

SIMM SALA BIMM

Bókin «Løta á leiðini» hevur undirtittul in «Orðplinkar», og her verður helst sipað til «Leysasøkk» hjá Regini Dahl. Tykist sum Bjørgfinnur Nielsen hevur havt í hyggju — eins og hesin — at geva frá sær hittinorð og stutturðaðar hugleiðingar. Hetta er tó bert ein partur av savninum, tí fjöldin av tekstum er yrkingar ella á markinum millum yrkingar og hugleiðingar.

«Løta á leiðini» leggur fyrri við «Evinleikin»:

Evinleikin er hugans ælabogi
og ósjónligi tvíburður sirkulsins
Evinleikin er —

Roynðin at lýsa ævinleikan, at fevna hann í fáum orðum, er eftir mínum tykki ikki sørt til fánýtis. Hon hevur greiddiga bert eitt tunt fernislag av djúphugsni, meðan restin er orð. Næstan sum ein reklamutekstur. Og lit at tí fylgjandi tekinum:

Várið tekur vágilar vónir,
ið bera summarið til ávakstrar!

Hvat skulu tilíkar yrkingar til? Øll fyrra regla er stavrim, og niðurstøðan í seinnu reglu hevur eitt hálvavegna stavrim í seinasta orði. Hetta er ein málbering, sum hóskar væl til passaligar menn á náttartíð, at seta tað á prent er ein onnur søga.

Endómi er orðasnið av hesum slagnum ikki, heldur meginreglan.

Onkuntið bragdar tó eitt sindur, og tað er tá høvundin ger roynd at lýsa eitt innihald, heldur seg til hetta, og letur ta kringu orðasamansetingina fara. «Sólsetur» og «Náttbræðarin» hava eitt hvørt av hesum, men høvundin fer ikki nóg langt, førir ikki á enda, steðgar á miðjari leið. Hann letur sær lynda við at seta á, nevna, og yrkingin gerst tí kám og leyslig, og gevur litið og lætt frá sær. Í endanum á «Náttbræðarin» kann Bjørgfinnur so ikki halda sær longur og skrivar: — og livið sópar restina / av skýmingini í skýmaskotið. Í eini barnaramsu kundi hetta kanska verið stuttligt, men í hesum føri verður tað innihald sum er skutlað og søkkur niður í «gloymskunnar hav» (sitat úr «Andvekur»).

Stak líkar «Leysasøkki» hjá Regini Dahl eru orðleggingar sum hesar:

Tankaloysi —
hugflogið aftur við ongul í reyv

—

Tá — lesull
Nú — fløskur

Teksturin «Maltarið» ber eisini á brá við mangar yrkingar hjá Regini Dahl, yrkingar, har nútíðin verður koll-dømd sum ómentað, sum bert slúkn. «Maltarið» endar soleiðis:

Eftir matgørið
stetla tey út
upptusnað matsjúk
við ongum illusjónum
Eftir stendur maltarið
einsamalt og neyðtikið
hunddálkað

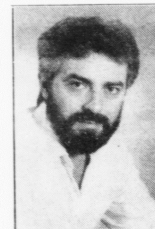
Hóast tey øtulligu orðini tykist hetta mær mest sum ein vatndeyvur Regin Dahl.

Besta yrkingin er eftir mínum tykki «Litlan», tí har eru kenslur settar í veð og ikki bert kensl. Av tí sama er tónin doyvdur, og tí at evnið er jarðarferð hjá barni. Heilskapað er yrkingin ikki, men hon er í mangar mátar vøkur, og tú upplivir hana at vera ærliga og ikki í minsta mæt tilgjørda. Tey seks orðini eru ymsk, tað longsta er inngangurin:

Svartur bilur koyrir í sólsetri reyða
ganga sorgargongu, ikki turt eitt
eyga.

Sálir í ótta, klæddar í sorgarhami,
tey vita, at vegurin er hin sami.
Tung eru spor
— mannakor
at lúta fyrri liggjamanni.

Annars minnir hetta orindi — og restin av yrkingini við — meg nógv um skaldskapin hjá Christiani Matras. «Hitt blinda liðið» er ikki fjar, og aðrir partar av skaldskapinum hjá Christiani koma mær eisini í huga í sambandi við

Jógvan Isaksen
ummælir

onnur orindi. Men kanska er tað bara eg?

Av og á haldi eg, at Bjørgfinnur heldur um onkran enda, men hann steðgar fyrri tað mesta við orðingini. Hann handfer hana ikki, roynir sjáldan at fara víðari við henni, so uppliving og tann málsliki búin eru í samsvari. Lesarin gliður tí eftir eini yvirtrom av orðingum og hómar bert hendingaferð, hvat ið undir býr.

Í «Hamlet» hjá Williami Shakespeare fer hetta orðaskiftið fram, og eg haldi, at tað er nýtiligt í hesum sambandi:

Polonius: «Harri, hvat lesa tygum?»
Hamlet: «Orð, orð, orð».

Jógvan Isaksen

Bjørgfinnur Nielsen:
Løta á leiðini.
Forlagið Dvergasmíð 1987. 29 s.

Ríkað og ment føroyskt vísindamál

Mánadagin fekk H.D. Joensen, fyrrv. landslæknir, handaða sœmdargávu úr Grunni Kristjans á Brekkumørk fyrri slóðbrótandi virki sitt fyrri føroyskum vísindamáli.

Í skjalinum, sum fylgir við sœmdargávuni, stendur:

«Sum fáur hevur hann ríkað og ment føroyskt náttúruvísindamál. Hann hevur við skynsemi og fundvisi drigið saman tað nógva, sum í málinum var fyrri, og valt vandaliga burturur tað, ið nýtiligt var til fróðheiti, og har sum orðaleyst var, hevur hann stórliga nært um orðfeingið við djarvari og hugmyndarikari nýgerð á føroyskari grund.

Í greinum sínum og bókum um livyrkisfrøði og læknafroði hevur hann brotið upp úr nýggjum og fingið at spretta og grógva. Við bókini Alisfrøði og fylgjandi orðalista sínum og Jóhannesar av Skarði hevur hann helst gjørt sitt størsta roysni: á berum botni at skapa hesi torføru vísindagrein at kalla fullfiggjaðan føroyskan málburð bæði í stakorðum og

heimildarframseting. Ikki mundi móttøkan altíð vera hin blíðasta, men nú fær hann gleðst um, at fjöld av høvuðsorðunum bleiv tikið við lívi, eisini á manna munni, og ivaleyst er, at uppaftur fleiri eiga framtíðina fyrri sær.

Enn stendur hann í idnum starvi. Vit eiga í vónum stóra læknabók, ið hin frálíka nýkomna bókin Rúseitur er undandottur fyrri. Við hesum bókum verður trygt støði lagt undir føroyskt læknafroðimál.

Henda sœmdargáva verið viðurkenning fyrri vunnid verk og tilstuding til hugaligt mályrki í vónandi mong ár».

Stovnsfæðið í grunninum er OSSIAN-heiðurslønin, ið FVS-stovnurin í Hamburg veitti Chr. Matras professara og Føroya Fróðskaparfelag í 1981. Eftir uppskoti hansara, ið grunnurin ber navn eftir, hevur hann til endamáls at styðja virki einstaklinga føroyskum máli til frama.

Aður hava Jóhannes av Skarði og Hans Thomsen fingið sœmdargávu úr grunninum.

J. H. W. Poulsen handar
H. D. Joensen (v.m.) sœmdargávuna á samkomu
mánadagin

Haldið **sosialin**